

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра права
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правознавство

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальність 054 Соціологія
(шифр і назва)

освітня програма Соціологія управління
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни загальна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків -2023

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни Правознавство

(назва дисципліни)

Розробники:

Зав.каф.права, канд. юрид. наук, доцент
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

І.В.Лисенко
(ініціали та прізвище)

Проф., канд. філософ. наук, доцент
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Л.В.Перевалова
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

права

(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

Протокол від «25»серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри права
(назва кафедри) (підпис)

І.В.Лисенко
(ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми 054 “Соціологія управління”

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри на якій викладається дисципліна)

Гарант ОП Бірюкова М.В. 30.08.2023
(ПІБ) (Підпис, дата)

Завідувач кафедрою Мороз В.М. 30.08.2023
(ПІБ) (Підпис, дата)

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Гарант освітньої програми

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: «Правознавство» полягає в засвоєнні майбутніми фахівцями нормативно-правових актів чинного українського законодавства, міжнародно-правових актів, ратифікованих Україною, які регулюють суспільні відносини, що виникають в нашій державі між фізичними, юридичними особами й державою та регулюють суспільні відносини.

Компетентності:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціяхЗК01
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК06).
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11).

Результати навчання:

- Знати визначальні правові норми, що регулюють економічну, політичну, трудову, природоохоронну діяльність, знати принципи раціонального ставлення до навколишнього середовища (РН17).

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Історія та культура України	Основи економічної теорії Соціологія організацій

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КІ, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	90	32	58	16		16	РЕ		3	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 36 (%):

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Порядковий №	Види навчальних занять (Л; ЛЗ; ПЗ; СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
			Змістовий модуль № 1. Загальна частина	
1	Л	2	Тема 1. ПРАВО ЯК СОЦІАЛЬНА СИСТЕМА. 1. Поняття й ознаки права. 2. Функції і принципи права.	1, 2, 6, 8, 9

			3. Система права та її структура. 4. Джерела права.	
2	СР	4	Тема 1. Питання для самостійної роботи: 1. Виникнення держави та права. 2. Загальні теорії походження держави та права. 3. Закон як юридичний акт 4. Дія закону у часі, просторі і за колом осіб 5. Законотворчий процес в Україні 6. Підзаконні акти 7. Систематизація нормативно-правових актів	1, 2, 6, 8, 9
3	ПЗ	2	Тема 1. ПРАВО В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ НОРМ 1. Право: ознаки, функції 2. Система права та її структура. 3. Джерела права. 4. Закони та підзаконні акти.	1, 2, 6, 8, 9
4	Л	2	Тема 2. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ 1. Конституція України – Основний Закон держави. 2. Основи конституційного ладу України. 3. Права та свободи людини і громадянина. Обмеження прав і свобод громадян під час воєнного стану. 4. Громадянство України. 5. Органи державної влади та місцевого самоврядування. Зміни у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування під час воєнного стану.	1, 2, 6, 9 Д. 1
5	СР	8	Тема 2. Питання для самостійної роботи: 1. Юридичні властивості Конституції. 2. Зміст Конституції України. 3. Україна суверенна, демократична, правова і соціальна держава. 4. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. 5. Громадянство і підданство. 6. Повноваження Верховної Ради України. 7. Президент України – голова держави. 8. Органи виконавчої влади.	1, 2, 6, 9 Д.1
6	ПЗ	2	Тема 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО – ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ ПРАВА УКРАЇНИ 1. Загальна характеристика основ конституційного ладу України. 2. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Обмеження прав і свобод громадян під час воєнного стану. 3. Підстави набуття та припинення громадянства України. 4. Повноваження органів державної влади	1, 2, 6, 9 Д.1

			України, зміни під час воєнного стану	
7	Л	2	Тема 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА. 1. Предмет і метод цивільного права. 2. Цивільне законодавство. 3. Поняття і зміст цивільних правовідносин. 4. Суб'єкти цивільних правовідносин. 5. Об'єкти цивільних правовідносин	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 Д.1, 2, 4
8	СР	8	Тема 3. Питання для самостійної роботи: 1. Поняття, зміст та ознаки цивільних правовідносин 2. Право власності 3. Підстави виникнення та припинення права власності 4. Види власності в Україні 5. Захист права власності 6. Поняття та види об'єктів цивільного права 7. Речі та їх класифікація 8. Правосуб'єктність фізичних осіб 9. Юридичні особи: поняття, ознаки, класифікація	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 Д.1, 2, 4
9	ПЗ	2	Тема 3. СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА 1. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. 2. Юридичні особи: поняття, ознаки, види. 3. Порядок виникнення та припинення діяльності юридичних осіб. Особливості державної реєстрації під час воєнного стану. 4. Держава як суб'єкт державних правовідносин.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 Д.1, 2, 4
10	Л	2	Тема 4. ЦИВІЛЬНІ ПРАВОЧИНИ. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР. 1. Дійсні та недійсні правочини. 2. Поняття, значення та функції договору в цивільному праві. 3. Система цивільно-правових договорів. 4. Укладення, зміна та розірвання договору	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 Д.1, 2, 4
11	СР	8	Тема 4. Питання для самостійної роботи: 1. Загальна характеристика зобов'язальних правовідносин. 2. Підстави виникнення зобов'язання. 3. Принципи виконання зобов'язань. 4. Суб'єкти виконання зобов'язань. 5. Місце, строк та спосіб виконання зобов'язань. 6. Способи забезпечення виконання зобов'язань. 7. Відповідальність за порушення зобов'язань. 8. Умови (підстави) цивільно-правової	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 Д.1, 2, 4

			відповідальності. 9. Поняття та способи припинення зобов'язань.	
12	ПЗ	4	Тема 4. ЦИВІЛЬНІ ПРАВОЧИНИ. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР. 1. Поняття правочинів, умови їх дійсності. 2. Наслідки визнання правочини недійсним. 3. Цивільно-правовий договір: поняття та види. 4. Зміст цивільно-правового договору. 5. Відповідальність сторін за порушення умов договору	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 Д.1, 2, 4
			Змістовний модуль №2. Особлива частина	
13	Л	2	Тема 5. ШЛЮБНІ ТА СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ. 1. Шлюб та умови його укладання. Державна реєстрація шлюбу. Зміни у порядку реєстрації шлюбу під час воєнного стану. 2. Майнові відносини в шлюбі і сім'ї 3. Особисті немайнові відносини в шлюбі і сім'ї. 4. Припинення шлюбу.	1, 2, 9 Д.1, 2, 3
14	СР	8	Тема 5. Питання для самостійної роботи: 1. Загальна характеристика Сімейного кодексу України. 2. Поняття сімейного права. Шлюб і сім'я. 3. Право власності подружжя. 4. Шлюбний договір. 5. Визнання шлюбу недійсним. 6. Взаємні права та обов'язки батьків і дітей. 7. Позбавлення батьківських прав. 8. Опіка та піклування.	1, 2, 9 Д.1, 2, 3
15	ПЗ	2	Тема 5. ШЛЮБНІ ТА СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ. 1. Поняття шлюбу і умови його укладання. 2. Підстави припинення шлюбу. 3. Особисті немайнові та майнові відносини подружжя. 4. Права та обов'язки батьків та дітей.	1, 2, 9 Д.1, 2, 3
16	Л	2	Тема 6. ЗАХИСТ ПРИВАТНИХ ПРАВ 1. Поняття позову та його ознаки. 2. Позовна давність. 3. Захист прав суб'єктів цивільного права. 4. Захист прав споживачів.	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 Д.1, 2, 4, 5, 6
17	СР	8	Тема 6. Питання для самостійної роботи: 1. Здійснення та захист цивільних прав. 2. Захист честі, гідності та ділової репутації	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 Д.1, 2, 4, 5, 6

			<p>фізичної особи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Захист права власності. 4. Віндикаційний позов. 5. Негаторний позов. 6. Загальна характеристика інших засобів захисту права власності. 	
18	ПЗ	2	<p>Тема 6. ЗАХИСТ ПРИВАТНИХ ПРАВ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Позов та його матеріальні ознаки. 2. Позовна давність. 3. Способи захисту права власності. 4. Захист честі та гідності в суді. 	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 Д.1, 2, 4, 5, 6
19	Л	2	<p>Тема 7. ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трудове право як галузь права. Зміни у трудовому законодавству України під час воєнного стану. 2. Поняття, сторони та зміст трудового договору. 3. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору. 4. Підстави припинення трудових правовідносин. 	1, 2 Д. 1, 5
20	СР	7	<p>Тема 7. Питання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Колективний договір. 2. Умови і порядок прийому на роботу. 3. Робочий час і його види. 4. Поняття і види часу відпочинку. 5. Особливості праці неповнолітніх. 6. Трудова дисципліна і види дисциплінарних стягнень. 7. Матеріальна відповідальність працівників. 8. Порядок розгляду індивідуальних спорів. 9. Порядок вирішення колективних спорів (конфліктів). 	1, 2 Д. 1, 5
21	ПЗ	2	<p>Тема 7. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Права та обов'язки учасників трудових правовідносин. 2. Порядок укладання трудового договору. 3. Контракт – особлива форма трудового договору. 3. Підстави припинення трудових відносин. 	1, 2 Д. 1, 5
22	Л	2	<p>Тема 8. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адміністративні правовідносини: поняття та їх види. 2. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Види адміністративних стягнень. 3. Кримінальне право як галузь права. 4. Поняття злочину та відповідальність за його скоєння. 5. Порядок притягнення до адміністративної 	1, 2, 6 Д.1, 6, 7

			та кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність за колабораціоністську діяльність.	
23	СР	7	Тема 8. Питання для самостійної роботи: 1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. 2. Склад адміністративного правопорушення. 3. Адміністративна відповідальність. 4. Кримінальний кодекс України. 5. Кримінальний злочин та його склад. 6. Кримінальне покарання. 7. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.	1, 2, 6 Д.1, 6, 7
24	ПЗ	2	Тема 8. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ 1. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. 2. Види адміністративних стягнень та порядок їх накладання. 3. Злочин: поняття, ознаки та склад. 4. Види злочинів. 5. Кримінальне покарання та його види. Кримінальна відповідальність за колабораціоністську діяльність.	1, 2, 6 Д.1, 6, 7
			Залік	
Усього 90				

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	14
2	Підготовка до практичних занять	18
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	26
	Разом	58

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Протягом семестру здійснюється підготовка та захист презентації за темами рефератів відповідно до тем курсу

№ з/п	Тема	Терміни виконання (на якому тижні)
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значущість принципів права для юридичної практики. 2. Правові норми та норми моралі, їх взаємодія у регулюванні суспільних відносин. 3. Сутність норми права, та її місце в системі права. 4. Особливості форми права в країнах романо-германської правової сім'ї. 5. Нормативно-правовий акт – основне джерело романо-германської правової сім'ї. 6. Галузі вітчизняного права, їх характеристика. 7. Основні засоби забезпечення верховенства закону в державному та суспільному житті.	2
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.90 р. 2. Акт проголошення незалежності України від 24.08.91р. 3. Конституційна форма правління, державний режим і державний устрій в Україні. 4. Територіальний устрій України. 5. Конституційний статус Автономної Республіки Крим. 6. Державна символіка України. 7. Законодавство про мови в Україні. 8. Україна – демократична держава. 9. Шляхи становлення і розвитку правової держави в Україні. 10. Громадянське суспільство 11. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини. 12. Інститут Уповноваженого з прав людини в Україні 13. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні.	4

	<p>14. Правовий статус об'єднань громадян в Україні.</p> <p>15. Право людини на свободу світогляду і віросповідання.</p> <p>16. Основи правового статусу релігійних організацій</p> <p>17. Правові засади взаємодії держави з об'єднаннями громадян.</p>	
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Речі як об'єкти цивільних прав. 2. Право власності та його форми. 3. Особисті немайнові права. 4. Підприємницькі товариства та їх види. 5. Держава і територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин. 6. Державна реєстрація фізичної та юридичної осіб як суб'єктів підприємництва. 7. Акціонерні товариства. 	6
4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зобов'язання та їх види у цивільному праві. 2. Нотаріальні дії, які застосовуються до правочинів. 3. Застава. 4. Страхування. 5. Договір лізингу. 6. Договір франчайзингу. 7. Договір страхування. 8. Договір лізингу. 	8
5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Усиновлення дітей громадянами України. 2. Аліментні права та обов'язки батьків і дітей. 3. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей. 4. Визначення походження дітей. 5. Майнові права та обов'язки подружжя. 6. Шлюбний договір. 7. Міжнародні стандарти в галузі охорони сім'ї та дитинства. 8. Опіка і піклування. 	10
6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Трудові спори. 2. Підготовка і підвищення кваліфікації працівників. 3. Пільги працівникам, які поєднують роботу із навчанням. 	14

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин. 5. Дисциплінарний проступок та його склад. 6. Заходи заохочення і порядок їх застосування. 7. Оплата праці, гарантії та компенсації. 8. Державна політика в галузі охорони праці. 9. Трудовий договір, особливості окремих видів трудових договорів. 10. Колективний договір та угоди з соціально-економічних питань. 	
7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Адміністративні правопорушення в нашому місті. 2. Ефективність роботи адміністративної комісії при виконавчому комітеті міської ради. 3. Загальна характеристика правопорядку в Україні: причини правопорушень та шляхи їх усунення. 4. Проблема співвідношення доцільності та законності. 5. Тенденції зміни юридичної відповідальності. 6. Юридична відповідальність і державний примус. 7. Значення юридичної відповідальності для забезпечення законності та правопорядку. 8. Злочин і кримінальна відповідальність. 9. Закінчений та незакінчений злочин: коли починається відповідальність. 10. Кримінальний кодекс України: структура та основні положення – значний крок до гуманізації кримінального законодавства. 11. Стан злочинності в нашому місті та шляхи її попередження. 12. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх. 13. Профілактика правопорушень. Діяльність міської (районної) координаційної ради з профілактики правопорушень. 14. Відповідальність за окремі види особливо небезпечних злочинів. 	16

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни «Правознавство» використовуються такі методи навчання як: співбесіда, пояснення, розповідь, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій, лекції, розгляд проблемних ситуацій, вирішення практичних ситуацій із застосуванням нормативно-правових актів України.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи студента, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять – за допомогою виступів, перевірки виконаних завдань, тестів, реферату за обраною темою, проведення контрольних робіт тощо.
- з індивідуальних завдань – за допомогою перевірки реферату за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку (з оцінкою) відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Питання до заліку:

1. Право: поняття та ознаки.
2. Функції права.
3. Принципи права.
4. Джерела права.
5. Система права, її елементи.
6. Норма права: поняття та ознаки.
7. Галузі та інститути права.
8. Закон: поняття та ознаки. Види законів.
9. Підзаконні акти.
10. Правовідношення: поняття і структура.
11. Правові системи світу.
12. Поняття і предмет конституційного права.
13. Види норм права.
14. Джерела конституційного права України.
15. Конституція України – основне джерело конституційного права.
16. Суб'єкти конституційно-правових відносин.
17. Поняття і сутність Конституції, її функції.
18. Класифікація Конституцій.
19. Порядок і способи прийняття Конституцій.
20. Поняття конституційного ладу України і його основи.
21. Принципи конституційного ладу України.
22. Правові основи захисту Конституції.

23. Державні символи України та інші атрибути української державності.
24. Роль Конституції у розбудові в Україні правової, демократичної, соціальної держави.
25. Правовий статус людини і громадянина в Україні.
26. Особисті права людини і їх конституційне закріплення.
27. Політичні права громадян України.
28. Соціально-економічні права громадян України.
29. Культурні права громадян України.
30. Основні обов'язки громадян України.
31. Особливості правового статусу іноземців в Україні.
32. Поняття і сутність громадянства в Україні.
33. Принципи громадянства України.
34. Набуття громадянства України.
35. Поняття і сутність громадянства в Україні.
36. Умови прийняття громадянства України.
37. Адміністративно-територіальний устрій України.
38. Система державних органів України, конституційно-правове регулювання їх статусу.
39. Способи формування державних органів України.
40. Виборче право і виборча система: поняття і види.
41. Принципи виборів в Україні.
42. Конституційно-правовий статус глави держави.
43. Порядок обрання Президента України.
44. Повноваження Президента України.
45. Припинення повноважень Президента України.
46. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.
47. Порядок формування Верховної Ради України.
48. Конституційно-правовий статус народного депутата України.
49. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України.
50. Конституційний Суд в Україні: порядок формування, компетенція, функції.
51. Судова система в Україні.
52. Конституційно-правовий статус Прокуратури.
53. Поняття, система і основні принципи організації місцевого самоуправління в Україні.
54. Структура Конституції України.
55. Цивільне право як галузь права.
56. Джерела цивільного права.
57. Зміст цивільних правовідносин.
58. Характеристика об'єктів цивільного права.
59. Зміст права власності.
60. Виникнення і припинення права власності.
61. Форми власності в Україні.
62. Майнові відносини в цивільному праві.

63. Особисті немайнові відносини.
64. Суб'єкти цивільного права.
65. Правоздатність фізичних осіб.
66. Дієздатність фізичних осіб. Види дієздатності.
67. Поняття злочину і його склад.
68. Безвісна відсутність громадян.
69. Оголошення громадянина померлим.
70. Юридична особа: поняття і ознаки.
71. Види юридичних осіб.
72. Створення і припинення юридичних осіб.
73. Правоздатність і дієздатність юридичних осіб.
74. Поняття правочину, види правочинів.
75. Зміст правочину.
76. Види недійсних правочинів.
77. Абсолютно недійсні правочини.
78. Відносно недійсні правочини.
79. Правові наслідки визнання правочину недійсним.
80. Цивільно-правовий договір: поняття і види.
81. Форма договору.
82. Зміст договору.
83. Порядок укладання договору.
84. Зміна і розірвання договору.
85. Забезпечення зобов'язань у договорі.
86. Віндікаційний позов.
87. Негаторгний позов.
88. Поняття шлюбу і сім'ї.
89. Майнові і особисті немайнові права і обов'язки подружжя.
90. Майнові і особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей.
91. Шлюбний договір.
92. Позбавлення батьківських прав.
93. Опіка і піклування.
94. Поняття позову та його ознаки.
95. Позовна давність.
96. Захист прав суб'єктів цивільного права.
97. Захист прав споживачів.
98. Матеріальні ознаки позову.
99. Загальна характеристика трудових правовідносин.
100. Суб'єкти трудового права.
101. Поняття і види робочого часу і робочого дня.
102. Правове регулювання часу відпочинку.
103. Поняття трудового правовідношення.
104. Поняття трудового договору, його зміст.
105. Умови прийому на роботу.
106. Розірвання трудового договору з ініціативи власника.

107. Розірвання трудового договору з ініціативи робітника.
108. Зміст колективного договору.
109. Підстави припинення трудового договору.
110. Адміністративне правопорушення.
111. Види адміністративних стягнень.
112. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності.
113. Поняття кримінального права.
114. Покарання та його види.
115. Поняття, ознаки та класифікація злочинів.
116. Стадії вчинення злочину
117. Мета і види кримінального покарання.
118. Види злочинів. Відповідальність за окремі злочини.

Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності студента для заліку

Контрольні роботи	Лабораторні роботи	КР (КП)	РГЗ	Індивідуальні завдання	Тощо	Залік	Сума
40.....	.....	20	...	20	....	20	100

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова Оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національн а оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90-100	A	Відмінно	- Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності

			<p>послідовні;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	
82-89	В	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання містять певні неточності;
75-81	С	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі. 	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.
64-74	Д	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; - вміння вирішувати прості практичні задачі. 	<ul style="list-style-type: none"> Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; - невміння вирішувати складні практичні задачі.
60-63	Е	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі. 	<ul style="list-style-type: none"> Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при

				розв'язанні практичних задач
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом.	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі.
1-34	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно		- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

1. Правознавство : хрестоматія.: Л.В. Перевалова, І.В., Лисенко, Г. М. Гаряєва та ін. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. - 224с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/44946>
2. Тезаурус з правознавства: / Перевалова Л.В., Гаєвая О.В., Гаряєва Г.М., Кузьменко О.В., Лисенко І.В., Ткачов М.М. – Харків НТУ «ХП», 2021. – 194с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53286>
3. Правове регулювання договірних відносин: навчальний посібник/ Г.М. Гаряєва, О.В.Гаєвая, О.В. Кузьменко, І.В. Лисенко, Л.В. Перевалова.- Харків:

НТУ «ХПІ», 2020. - 404 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/55377>

4. Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні: текст лекцій / В. Г. Вергун, Г. М. Гаряєва, О. В. Кузьменко. - Харків : ФОП Панов А. М., 2021. - 128 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/51920>

5. Правове регулювання господарської діяльності в Україні. Legal regulation of economic activities in Ukraine (на англійській мові). / Навчальний посібник / Л. В. Перевалова, І. В. Лисенко, А. М. Лисенко, О. В. Гаєвая, Г. М. Гаряєва. - Харків: НТУ «ХПІ», 2020. - 130 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/48578>

6. Правові засади управлінської діяльності: навч.-метод. посіб. / Л. В. Перевалова, О. В. Гаєвая, Г. М. Гаряєва, І. В. Лисенко. Харків : ФОП Панов А. М., 2020. - 50 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/48902>

7. Нормативно-правове забезпечення інформаційної безпеки у національному та міжнародному співробітництві: навч.-метод. посіб. / Л. В. Перевалова, І. В. Лисенко, А. М. Лисенко, Г. М. Гаряєва – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 110 с. URL: <https://web.kpi.kharkov.ua/pravo/uk/publikatsiyi/metodichki/>

8. Правове регулювання внутрішнього ринку Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. / Л. В. Перевалова, О. В. Гаєвая, Г. М. Гаряєва. Харків : ФОП Панов А. М., 2020. - 68 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/49203>

9. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з правових дисциплін для студентів заочної форми навчання усіх спеціальностей / уклад.: О. В. Гаєвая, Г. М. Гаряєва, І. В. Лисенко, Л. В. Перевалова. – Харків: НТУ «ХПІ», 2021 – 128 с. URL: http://web.kpi.kharkov.ua/pravo/wp-content/uploads/sites/90/2021/06/Methodichni-vkazivki_dlya-napisannya-kr-dlya-zo-1-1.docx

Допоміжна література:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, №30, ст. 141. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

3. Сімейний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 21-22, ст.135. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
4. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
5. Кодекс законів про працю України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
7. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Режим доступу : <https://www.rada.gov.ua/>
2. Урядовий портал України. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». Кафедра права. Сайт кафедри: <https://web.kpi.kharkov.ua/pravo/uk/>